

ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ ΣΤΙΣ ΠΛΑΤΕΣ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ

Η ανάδυση του μειονοτικού κόμματος και οι Συμπληγάδες των δύο αντίπαλων εθνικισμών.

Ιος - Εφημερίδα των Συντακτών του Σαββατοκύριακου

Οι πρώτες προειδοποιητικές βολές είχαν πέσει ήδη από τον Μάρτιο, πολύ πριν το μειονοτικό της Θράκης αναδειχθεί σε επίδικο ζήτημα της προεκλογικής αναμέτρησης κυβέρνησης και ΣΥΡΙΖΑ. Τον χορό της εθνικής κινδυνολογίας έσυρε στις 30/3 η «Κυριακάτικη Δημοκρατία», με τον εντυπωσιακό πρωτοσέλιδο τίτλο «Σκηνικό Κριμαίας στήνει στη Θράκη το κόμμα του Σαδίκ». Το ρεπορτάζ που υπέγραφε ο πολιτικός συντάκτης Μανόλης Κοττάκης μας πληροφορούσε πως ο Τούρκος πρόξενος Κομοτηνής προβληματιζόταν αν θα υποστηρίξει τον μουσουλμάνο πολιτευτή της ΔΗΜΑΡ (και τέως βουλευτή της Ν.Δ.) Ιλχάν Αχμέτ ή την εκλογική κάθοδο του μειονοτικού Κόμματος Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας (DEB), «το οποίο προπαγανδίζει την απόσχιση της Θράκης από τον εθνικό κορμό και την ίδρυση μιας τουρκικής δημοκρατίας τύπου Ντενκτάς».

Παλιός συνδικαλιστής της ΔΑΠ στο Δημοκρίτειο και τακτικός αρθρογράφος του εθνικόφρονος «Χρόνου» της Κομοτηνής (από τις στήλες του οποίου είχε δικαιολογήσει ακόμη και την απόπειρα λιντσαρίσματος της Μαρίας Δαμανάκη από εθνικόφρονες παρακρατικούς κατά το αντιμειονοτικό πογκρόμ του 1990), προϊστάμενος στη συνέχεια του γραφείου Τύπου της Νομαρχίας Ροδόπης και αργότερα ημιεπίσημος βιογράφος της κυβέρνησης Καραμανλή, ο κ. Κοττάκης δεν διακρίνεται βέβαια για την ιδιαίτερη ακρίβεια των γραφομένων του. Στο συγκεκριμένο άρθρο έβγαζε λ.χ. μάτι ο ισχυρισμός του πως το DEB διεκδικεί όχι μόνο την υποστήριξη των μουσουλμάνων της Θράκης και της Δωδεκανήσου, αλλά και «να κερδίσει ψήφους και να καταγράψει επιρροή στην Κρήτη, όπου γίνεται αθόρυβα δουλειά με τους τουρκοκρητικούς». Ο εθνικά ευαίσθητος δημοσιογράφος εμφανίζεται δηλαδή να αγνοεί πως οι Τουρκοκρητικοί έχουν εγκαταλείψει τη μεγαλόνησο με την ανταλλαγή πληθυσμών του 1923 και συνεπώς έχουν πάψει να αποτελούν τμήμα του ελληνικού εκλογικού σώματος εδώ και σχεδόν έναν αιώνα. Με την ίδια σοβαρότητα έσπευσε άλλωστε μετεκλογικά («Επίκαιρα», 29/5) να ερμηνεύσει τις λίγες δεκάδες ψήφους του DEB στην υπόλοιπη Ελλάδα σαν οργανωμένη «διασπορά της ψήφου του αυτονομιστικού κόμματος σε νομούς της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας όπου υπάρχει παλαιά οθωμανική παρουσία (τζαμιά)».

Η σημαντικότερη ανακρίβεια αφορούσε όμως τη φύση του επαπειλούμενου κινδύνου: τις υποτιθέμενες «αποσχιστικές» επιδιώξεις του DEB. Το τελευταίο είναι ένα κόμμα συντηρητικό και σαφώς εθνικιστικό, με την έννοια ότι θέτει πάνω απ' όλα την επιβεβαίωση της (τουρκικής) εθνικής ταυτότητας της μειονότητας, από πουθενά όμως δεν προκύπτει οποιαδήποτε «αυτονομιστική» στοχοθεσία του. Διακηρυγμένη θέση του είναι, αντίθετα, ο σεβασμός της ελληνικής κυριαρχίας στην περιοχή και η άσκηση πολιτικής πίεσης προς την κυβέρνηση για τη διασφάλιση των μειονοτικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης.

«Το σύνθημα με το οποίο κατέβηκε στις εκλογές», μας εξηγεί ο Σαμή Καραμπουγιούκογλου, δημοσιογράφος της Ελεύθερης ΕΡΑ της Κομοτηνής, «ήταν «είμαστε Τούρκοι, θέλουμε ίσα δικαιώματα, πρέπει να ενωθούμε και να δώσουμε μήνυμα στην Ευρώπη και στην Αθήνα πως είμαστε και εμείς εδώ». Πραγματικός σκοπός της ηγεσίας του ήταν πάντοτε να συσπειρώσει το μεγαλύτερο κομμάτι της μειονότητας και στις επόμενες εκλογές να παζαρέψει με τα κόμματα εξουσίας -ή τα δεκανίκια τους- για να βγάλει τους εκλεκτούς της βουλευτές και συμβούλους. Όπως όλα τα μειονοτικά κόμματα, έχει σχέσεις με τη «μητέρα-πατρίδα»: επισκέψεις Τούρκων πολιτικών, ανταπόδοσή τους στην Τουρκία, επαφή με τους συλλόγους Δυτικοθρακιωτών Τούρκων στην Τουρκία ή τη Γερμανία. Κατά τα άλλα, είναι ένα κόμμα νόμιμο, χωρίς παράνομες δραστηριότητες και δεν μπορεί να συγκριθεί ούτε με τη λάιτ ακροδεξιά τύπου ΛΑΟΣ ούτε με την εγκληματική συμμορία της Χ.Α. Θυμίζει περισσότερο την Ομόνοια της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας, που είναι προϊόν των ίδιων αντιλήψεων».

Τα πρώτα κινδυνολογικά δημοσιεύματα ακολούθησε τον Απρίλιο το σίριαλ γύρω από την υποψηφιότητα της Σαμπιχά και η πάνδημη κατακραυγή των ΜΜΕ για την παρεμπόδιση αναφορά του καθηγητή Δημήτρη Χριστόπουλου στον συμπαγή εθνικό χαρακτήρα της μειονότητας. Από τον Φάηλο Κρανιδιώτη, τον Σάββα Καλεντερίδη και τον Θεόδωρο Πάγκαλο μέχρι τον Γιάννη Πρετεντέρη, τον Νίκο Χατζηνικολάου και τον Γιώργο Καραμπελιά, σύμπασα η αφρόκρεμα της αθηναϊκής πολιτικής και δημοσιογραφίας διέρρηξε τα μάτια της γι' αυτή την υπέρβαση των εθνικά επιτρεπτών παραδοχών. «Είναι απαράδεκτο να δίνεις σε μια θρησκευτική μειονότητα εθνικά χαρακτηριστικά. Δείχνει επικίνδυνη άγνοια», διακήρυξε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Σίμος Κεδίκογλου (24/4), ενώ το έγκυρο «Βήμα» και το προπαγανδιστικό επιτελείο της Ν.Δ. διέβλεψαν ακόμη και αμφισβήτηση της... Συνθήκης της Λοζάνης!

Η επιτυχία του DEB

Εναν μήνα μετά, η ετυμηγορία της κάλπης δικαίωσε πανηγυρικά τη σκανδαλιστική διατύπωση περί «συμπαγούς τουρκικού πράγματος». Η κάθοδος του DEB στις ευρωεκλογές εξελίχθηκε σε θρίαμβο, αποσπώντας -ιδίως στις αμιγείς κοινότητες- ποσοστά που σπάνια συναντάμε σε δυτικές δημοκρατίες. Το μειονοτικό κόμμα ήρθε πρώτο στους νομούς Ροδόπης (41,68%) και Ξάνθης (25,89%), δέκατο στον Ν. Εβρου (1,45%) και τρίτο στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (12,23%). Ακόμη εντυπωσιακότερη υπήρξε η επίδοσή του στη μικροκλίμακα: πρώτο στους έξι από τους οκτώ καλλικρατικούς δήμους των νομών Ροδόπης και Ξάνθης, με ποσοστά που κυμαίνονταν από 20,04% (Δ. Αβδήρων) μέχρι 90,14% (Δ. Αρριανών), δεύτερο στον Δήμο Κομοτηνής (με 21,06%) και τρίτο στον Δήμο Ξάνθης (9,07%). Αξιοσημείωτα ψηλά ήταν τα ποσοστά του στα Πομακοχώρια: 95,9% στον Εχίνο, 88,4% στον Κένταυρο, 77,8% στη Μύκη, 78,5% στις Θέρμες, 83,6% στις Σάτρες, 90,8% στον Κέχρο, 95,5% στη Χλόη, 85,3% στην Ανω Βυρσίνη, 97,4% στη Σμιγάδα κ.ο.κ. Την πρώτη θέση κατέλαβε ακόμη και σε προπύργια του πομακικού κινήματος, όπως η Σμίνθη (39,4%).

Στο Μεγάλο Δέρειο του Εβρου, το χωριό που έγινε γνωστό από τη δράση της «εθναποστόλου» δασκάλας Χαράς Νικοπούλου και τις αλληπάλληλες σχετικές εκπομπές του Χαρδαβέλλα (βλ. «Ιός», 20/6/2010), οι ψήφοι του DEB ανήλθαν στο 66,6% έναντι 10,6% του ΣΥΡΙΖΑ, 5,7% της Ν.Δ. και 4,9% της Ελιάς. Δυστυχώς, στάθηκε αδύνατο να εξακριβώσουμε πώς ψήφισαν οι μουσουλμάνοι Ρομά του Δροσερού της Ξάνθης, της παραγκούπολης που γνώρισε πανελλήνια δημοσιότητα με την υπόθεση Σαμπιχά. Ο σχετικός κατάλογος του υπουργείου Εσωτερικών δεν αναφέρει καν την ύπαρξή του· όπως πληροφορηθήκαμε από ντόπιους δημοσιογράφους, οι 3-4.000 κάτοικοι της κωμόπολης διασπείρονται σε διάφορα εκλογικά τμήματα της Ξάνθης. Από πολλούς, η περιέργη αυτή διοικητική πρακτική αποδίδεται σε συνειδητή πρόθεση συγκάλυψης της ιδιόμορφης ψήφου του οικισμού υπέρ του εκάστοτε πλειοδότη.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η επιτυχία του DEB μετέτρεψε την αρχική κινδυνολογία σε απροκάλυπτη καλλιέργεια πανικού. «Χάνουμε τη Θράκη. Stop!» τιτοφόρησε σχετικό κείμενό του στο διαδίκτυο ο Χαρδαβέλλας την επομένη των εκλογών, ενώ ο Κοττάκης διέγινωσε «κραυγή απόγνωσης των χριστιανών: οι γκρίζοι λύκοι μας διώχνουν από τον τόπο μας!» («Επίκαιρα» 29/5). Αισθητά μεγαλύτερη ψυχραιμία

επέδειξαν πάντως τα τοπικά ΜΜΕ, ακόμη και όσα διακρίνονται συνήθως για τις πατριωτικές κορόνες τους. Ο Κομοτηναίος «Χρόνος» δεν παρέλειψε π.χ. να ψάλει το εγκώμιο του νέου δημάρχου Αρριανών, Αχμέτ Ριτβάν, ενός «διαλλακτικού ανθρώπου που πατά γερά στα πόδια του» και «προβάλλει ως πρώτη προτεραιότητα το πρόγραμμά του κι όχι τις προσωπικές του φιλοδοξίες» (27/5), παρόλο που δύο μέρες ωρύτερα τον αποκαλούσε «εκλεκτό» του DEB και «υποψήφιο στη γραμμή της γείτονος».

Το ιστορικό προηγούμενο

Ως γνωστόν, δεν είναι η πρώτη φορά που οι μουσουλμάνοι της Θράκης υπερψήφισαν ομαδικά έναν αυτόνομο εθνικιστικό συνδυασμό. Κάτω από πολύ διαφορετικές συνθήκες, το ίδιο φαινόμενο είχε επαναληφθεί το 1989-1993 με τους ανεξάρτητους συνδυασμούς «Εμπιστοσύνη» (Güven) στη Ροδόπη και «Πεπρωμένο» (İkbal) στην Ξάνθη, προτού η θέσπιση του εκλογικού ορίου του 3% επιβάλει ξανά στη μειονότητα και τους πολιτευτές της τη σύμπλευση με τα πανελλαδικά κόμματα εξουσίας. Τον Ιούνιο του 1989 οι συνδυασμοί αυτοί απέσπασαν το 32,7% των ψήφων στον Ν. Ροδόπης και το 14,5% στον Ν. Ξάνθης, τον Νοέμβριο του 1989 29,1% και 18,2%, ενώ τον Απρίλιο του 1990 35,3% και 25,4%. Εξίσου μαζικά υπερψηφίστηκαν και τον Οκτώβριο του 1993, παρόλο που το κατώφλι του 3% απέκλειε εκ των προτέρων την εκλογή βουλευτή.

Ο επικεφαλής της «Εμπιστοσύνης», ο γιατρός Αχμέτ Σαδίκ, ήταν αυτός που ίδρυσε το DEB εν έτει 1991, προτού σκοτωθεί σε αυτοκινητικό ατύχημα τον Ιούλιο του 1995. Εκτοτε το κόμμα περιέπεσε ουσιαστικά στην αφάνεια, ο δε διάδοχός του, Αχμέτ Χατζηοσμάν, εκλέγεται από το 2007 βουλευτής με το ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ. Η επιλογή αυτή επιβραβεύτηκε ποικιλοτρόπως από τους ταγούς της εθνικής ορθότητας: στη «Δημοκρατία» της περασμένης Κυριακής ο Χατζηοσμάν χαρακτηρίζεται έτσι πολιτικός «με αυτόνομη εκλογική βάση, μη εξαρτώμενη από το προξενείο», ενώ το κόμμα του καταγγέλλεται ως ενεργούμενο της Αγκυρας!

Η σύγκριση των εκλογικών αποτελεσμάτων των δύο εποχών πιστοποιεί πως το άθροισμα των φετινών ψήφων του DEB στους δύο νομούς (41.235) είναι λίγο μεγαλύτερο από τα αντίστοιχα μεγέθη του 1989 (34.114 / 36.353) και του 1993 (38.686), αλλά σαφώς μικρότερο από την κορυφαία επίδοση των ανεξάρτητων συνδυασμών στις εκλογές του 1990 (45.981). Η ουσιαστική διαφορά αφορά όμως την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα που επικαθόρισε τις επιλογές των ψηφοφόρων τότε και τώρα. «Το 1989-90, όταν κατέβαινε ο μακαρίτης ο Σαδίκ και σάρωνε, υπήρχαν και οι ανάλογες συνθήκες με την ανοιχτή καταπίεση της μειονότητας», τονίζει ο Μουσταφά Μουσταφά, ιστορικό στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ στη Θράκη και βουλευτής Ροδόπης το 1996-2000. «Ήμουν τότε υποψήφιος με τον ενιαίο Συνασπισμό κι είχαμε βγει με τη γραμμή ότι σε εθνική ή θρησκευτική βάση δεν μπορεί να δοθεί λύση στα σύνθετα προβλήματα, ούτε της μειονότητας ούτε της πλειονότητας. «Ρε Μουσταφά», μου έλεγε ο κόσμος, «τι μας λες τώρα. Αφού κι εσένα σου πήρε 6-7 χρόνια μέχρι να σου δώσουν άδεια άσκησης επαγγέλματος...» Τώρα δεν υπάρχουν πια τέτοια ζητήματα. Οι τριβές είναι περισσότερο συμβολικές, αφορούν ζητήματα όπως οι μουφτείες, οι διορισμένοι ιεροκήρυκες, ο αυτοπροσδιορισμός...».

Αναζητώντας ερμηνεία

Πώς εξηγείται, τότε, αυτή η πρωτοφανής συσπείρωση της μειονότητας γύρω από το Κόμμα Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας;

* Μια πρώτη αμυντική εξήγηση προσπάθησε να αποδώσει προκαταβολικά τη διαφαινόμενη υπερψήφιση του DEB σε προσχεδιασμένη «εισαγωγή» εκλογέων ελληνικής υπηκοότητας από την Τουρκία. «Ορδές λεωφορείων θα ξεκινήσουν και πάλι από την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη και τις γύρω περιοχές, μεταφέροντας αυθημερόν χιλιάδες πολίτες, στους οποίους θα μοιραστούν έτοιμα τα «σωστά» ψηφοδέλτια», προέβλεπε χαρακτηριστικά ο Χαρδαβέλλας στη «Real News» (27/4). Την παραμονή των ευρωεκλογών, η «Ελεύθερη Θράκη» διαβεβαίωνε πάλι ότι «σύμφωνα με πληροφορίες αναμένεται να

μετακινηθούν από την Τουρκία στην Ελλάδα γύρω στις 7.000 ψηφοφόροι». Τελικά, όλα αυτά τα σενάρια αποδείχθηκαν μύθος. «Δεν έγιναν καθόλου μετακινήσεις από την Τουρκία», παραδέχτηκε μετά τις εκλογές ο κυβερνητικός βουλευτής Ευριπίδης Στυλιανίδης, υπολογίζοντας σε μόλις 700-800 άτομα τους Θρακιώτες μετανάστες που προσήλθαν από τη γειτονική μας χώρα για να ψηφίσουν («Χρόνος» 28/5).

* Διαφορετικής τάξης ζήτημα είναι η επιρροή του τουρκικού προξενείου της Κομοτηνής, η υποστήριξη του οποίου προς το DEB θεωρείται απ' όλους τους συνομιλητές μας δεδομένη. Εκτός από την αυξημένη αίγλη της Τουρκίας σε σύγκριση με τη χρεοκοπημένη Ελλάδα των μνημονίων, στην επιρροή αυτή συμβάλλει μια ολόκληρη γκάμα μηχανισμών και κινήτρων. Ενδεχομένως και τα προβλήματα ρευστότητας του ελληνικού κράτους, που δεν διαθέτει την ίδια -όπως παλιά- δυνατότητα εξαγοράς όσων βγάζουν τη νομιμοφροσύνη τους στο παζάρι: «Γιατί η έκτακτη χρηματοδότηση της Υπηρεσίας Πολιτικών Υποθέσεων "πάγωσε" το τελευταίο πεντάμηνο, με συνέπεια να μην υπάρχει η ελάχιστη δυνατότητα παρέμβασης στο απροκάλυπτο παιχνίδι των Τούρκων, έστω και με τη μορφή Αμυνας;» διαμαρτύρεται χαρακτηριστικά ο Κοττάκης («Επίκαιρα», 29/5).

Προς την ίδια κατεύθυνση λειτούργησε ίσως και η καινοτομία του σταυρού στις ευρωεκλογές, καθώς ένας προσεκτικός συνδυασμός διαφορετικών τετρασταυριών στις λίστες των 38 υποψηφίων του DEB προσφέρει τη δυνατότητα ελέγχου της ψήφου των μικρότερων τουλάχιστον οικισμών. Αν μη τι άλλο, κάτι τέτοιο οσμιζόμαστε από την καταγεγραμμένη άρνηση οκ ολίγων μειονοτικών να δεχτούν τα ήδη «σταυρωμένα» ψηφοδέλτια που τους διένειμαν οι προπαγανδιστές του κόμματος.

* Σημαντικά φαίνεται επίσης πως απέδωσε η επίδοση των στελεχών του DEB στις δημόσιες σχέσεις, με τη συστηματική παρουσία τους σε κοινωνικές εκδηλώσεις όπως γάμοι, περιτομές και κυρίως κηδείες. Αυτή ακριβώς υπήρξε, κατά τους περισσότερους συνομιλητές μας, η κύρια δημόσια δραστηριότητα του κόμματος τα τελευταία χρόνια.

* Η συντηρητικοποίηση της μειονότητας και η στροφή μιας μερίδας της νέας γενιάς στη θρησκεία έπαιξαν πιθανότατα κι αυτές τον ρόλο της. «Εμείς εδώ δεν είχαμε το πολιτικό Ισλάμ», τονίζει ο κ. Μουσταφά. «Οποια γυναίκα ήθελε έβαζε τον φερετζέ σαν τοπική ενδυμασία. Τώρα, τα τελευταία χρόνια, άρχισε να φοριέται κι εδώ η μπούρκα. Στην Κομοτηνή υπάρχουν γειτονιές όπου έχουν εγκατασταθεί άνθρωποι από τα ορεινά χωριά, περιστασιακά εργαζόμενοι, τα σπίτια των οποίων δεν έχουν ενταχθεί στο σχέδιο πόλης, άνθρωποι που βρίσκονται σ' ένα μεταβατικό στάδιο και η θρησκευτικότητα έρχεται να καλύψει το κενό που βιώνουν».

Η μεταβολή αυτή προσδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στο ζήτημα που έχει αναδειχθεί από το DEB στο κατεξοχήν πεδίο πολιτικής ζύμωσης: την εφαρμογή του Ν. 4115/2013 που προβλέπει τον διορισμό κρατικών ιμάμηδων για την ελληνόγλωσση διδασκαλία του Κορανίου στα δημόσια σχολεία. Οι πρώτοι 90 διορίστηκαν φέτος και από την επόμενη χρονιά αναμένεται να αυξηθούν σε 240. Κατά το DEB, που επιδιώκει τη μονοπώληση της θρησκευτικής κατήχησης, η ρύθμιση αυτή «στοχεύει στην αφαίρεση του δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας και θρησκευτικής εκπαίδευσης από τη μειονότητα», ισοδυναμεί δε με «μεγάλη απώλεια όχι μόνο για τους Τούρκους της Δυτικής Θράκης αλλά για τη δημοκρατία της χώρας μας».

* Απ' όλους τους μειονοτικούς, θρησκευόμενους και μη, ορατή είναι επίσης την τελευταία διετία μια σκλήρυνση των μηχανισμών του ελληνικού βαθέος κράτους, στο συμβολικό ιδίως επίπεδο. Ζητήματα όπως η αποκλειστική χρήση της ελληνικής γλώσσας στα (υποχρεωτικά) δημόσια νηπιαγωγεία ή η (έστω και πρακτικά ανεφάρμοστη) δικαστική απαγόρευση των μειονοτικών συλλόγων, με εξαίρεση τους πομακικούς και την «Ελπίδα» της κ. Σαμπιχά, έχουν αποκτήσει βαρύ συμβολικό φορτίο ως επιβεβαίωση της άρνησης του ελληνικού κράτους να αντιμετωπίσει τους μουσουλμάνους της Θράκης ως πραγματικά ισότιμους πολίτες του. Την αίσθηση αυτή ήρθε να επιδεινώσει η απαγόρευση από τον γ.γ. του ΥΠΕΠΘ, Γιώργο Καλαντζή, της χρήσης της τουρκικής στις εργασίες διεθνούς συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε

στην Κομοτηνή για τη Συνθήκη της Λοζάνης (22.11.2013). Εξίσου εύγλωττος ήταν ο ενθουσιασμός με τον οποίο εθνικιστικά έντυπα και ιστοσελίδες υποδέχτηκαν τον Δεκέμβριο του 2012 τον διορισμό του Νικολάου Πιπερίγκου ως διευθυντή της Υπηρεσίας Πολιτικών Υποθέσεων του ΥΠΕΞ που εδρεύει στην Ξάνθη και διαχειρίζεται πρακτικά το μειονοτικό. Τελικό αποτέλεσμα αυτής της σκλήρυνσης υπήρξε η ενίσχυση του ρεύματος υπέρ της εκλογικής επιβεβαίωσης του «τουρκισμού» της μειονότητας.

*Σημαντικότερος απ' όλους τους παράγοντες της εκλογικής επιτυχίας του DEB φαίνεται ωστόσο πως υπήρξε η υπόγεια σύμπλευσή του με τον κυβερνητικό μηχανισμό στην περιοχή (βλ. δίπλα). Ως αποτέλεσμα αυτής της άτυπης συνεργασίας, Έλληνες και Τούρκοι εθνικιστές μοιράστηκαν από κοινού τα κέρδη από την κάλπη: η Ν.Δ. εξέλεξε περιφερειάρχη, η Ελιά δήμαρχο από τον πρώτο γύρο και το DEB αναδείχθηκε σε ρυθμιστή των τοπικών ισορροπιών. Πάνω απ' όλα δε πατάχθηκε ο κοινός εσωτερικός εχθρός, εντός κι εκτός μειονότητας: ο ΣΥΡΙΖΑ, η απρόσμενη εκλογική επιτυχία του οποίου στις εκλογές του 2012 αμφισβήτησε την ηγεμονία των μηχανισμών που ψωμίζονται από την αμφίπλευρη καλλιέργεια του εθνικού μίσους.

Αυτή η μικρή «λεπτομέρεια» προσφέρει, κατά πάσα πιθανότητα, και τη μοναδική εύλογη εξήγηση για την ανεπάντεχη μετεκλογική ψυχραιμία των ντόπιων Ελλήνων εθνικιστών. Προφανώς, αυτοί ξέρουν κάτι παραπάνω από τους πανικόβλητους ομοϊδεάτες τους του Κολωνακίου...

Οι ρίζες της σύμπτωσης

Ενα σημείο στο οποίο συγκλίνουν οι Θρακιώτες συνομιλητές μας, μειονοτικοί και πλειονοτικοί, είναι η άτυπη συμπληρωματικότητα μεταξύ τριών επιτυχιών: του «προξενικού» DEB στις ευρωεκλογές, του νεοδημοκράτη υποψηφίου Γιώργου Παυλίδη στις περιφερειακές και του δημάρχου του ΠΑΣΟΚ, Γιώργου Πετρίδη, από τον πρώτο ήδη γύρο στην Κομοτηνή με 56%. Όπως προκύπτει από τη λεπτομερή ανάγνωση των αποτελεσμάτων αλλά κι από τις μεταξύ τους επαφές στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, οι τρεις αυτοί συνδυασμοί λειτούργησαν ουσιαστικά ως συγκοινωνούντα δοχεία.

Η Σιμπέλ Μουσταφάογλου, επικεφαλής του μειονοτικού δημοτικού σχήματος «Πρώτο βήμα για την ισότητα», που υποστηρίχθηκε από το DEB το 2010 (και πήρε 8,4%), φέτος ενσωματώθηκε στον συνδυασμό του κ. Πετρίδη. Οι πέντε μουσουλμάνοι υποψήφιοι περιφερειακοί σύμβουλοι του κ. Παυλίδη επισκέφθηκαν στις 28/4 με κάθε επισημότητα τα γραφεία του DEB στην Ξάνθη και, όπως διαβάζουμε σε σχετική ανακοίνωση του κόμματος, «εξέφρασαν τα συγχαρητήριά τους για την απόφασή του να μετάσχει στις ευρωεκλογές και δήλωσαν έτοιμοι να δώσουν κάθε στήριξη» με τη σειρά του, ο αντιπρόεδρος του DEB, Οζάν Αχμέτογλου, «ευχαρίστησε τους υποψήφιους για την επίσκεψή τους και ευχήθηκε η υποψηφιότητά τους να βγει σε καλό».

Για την πρακτική αντανάκλαση αυτών των ευχών, αποκαλυπτική είναι η μαζική υπερψήφιση του νεοδημοκρατικού ψηφοδέλτιου από τα μειονοτικά χωριά που ταυτόχρονα έδωσαν «μεσανατολικά» ποσοστά στο Κόμμα Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας. Από την άλλη, όπως επισημαίνει ο Μουσταφά Μουσταφά του ΣΥΡΙΖΑ, «κανένα στέλεχος της Ν.Δ. και του ΠΑΣΟΚ, είτε μειονοτικός είτε πλειονοτικός, δεν βγήκε στα χωριά να ζητήσει ψήφο για τις ευρωεκλογές. Αυτό που ήταν να πάρουν το πήρανε...».

«Εκτίμησή μου είναι ότι προσπάθησαν να χειραγωγήσουν ξανά τον κόσμο που στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές χειραφετήθηκε ψηφίζοντας ΣΥΡΙΖΑ», μας εξηγεί από την πλευρά του ο δάσκαλος Τζεμαλή Μηλιζήμ, υποψήφιος ο ίδιος με το ευρωψηφοδέλτιο της ANΤΑΡΣΥΑ. «Οχι μόνο οι μηχανισμοί του ελληνικού κράτους αλλά κι εκείνοι του τουρκικού προξενείου είχαν θορυβηθεί έντονα απ' αυτή την εξέλιξη, ιδίως με την απροσδόκητη εκλογή του Αϊχάν Καραγιουσούφ στη Ροδόπη. Αν δεις τη λίστα του DEB, εκτός από κάποια νέα παιδιά που ενδεχομένως δεν καταλαβαίνουν και πολλά από πολιτική, οι παλιοί είναι άνθρωποι που ήταν χωμένοι στη Ν.Δ. και το ΠΑΣΟΚ. Προεκλογικά, τόσο οι υποψήφιοι της Ν.Δ. όσο κι εκείνοι του ΠΑΣΟΚ στους δήμους και την περιφέρεια περνούσαν από τα γραφεία του DEB για να

ανταλλάξουν την υποστήριξή του με την αδράνειά τους στις ευρωεκλογές. Φυσικά αυτό έγινε σε μεγάλο βαθμό για να κλαδέψουν την ψήφο προς τον ΣΥΡΙΖΑ».

Την άποψη αυτή συμμερίζεται κι ο δημοσιογράφος Σαμή Καραμπουγιούκογλου: το DEB, εξηγεί, «είναι κι αυτό προϊόν ενός πολιτικού συστήματος που καταρρέει και ως τέτοιο έσπευσε απροκάλυπτα να συνδράμει στην επιβίωση αυτού του συστήματος». Ο ίδιος δεν ξαφνιάστηκε καθόλου απ' αυτή την εξέλιξη: «Κατά την ομιλία του στην Τουρκική Ένωση Ξάνθης το 2013, και χωρίς να συντρέχει κάποιος εμφανής λόγος, ο υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Τουρκίας, Εγκεμεν Μπαγίς, τόνισε πως το AKP δεν έχει ξεχάσει την υποστήριξη που του παρείχε πριν από χρόνια ο Δημήτρης Αβραμόπουλος, όταν είχε φυλακιστεί ο Ερντογάν, και θα ανταποδώσει σαν έρθει η ώρα. Λίγες μέρες πριν από τις εκλογές, ο κ. Αβραμόπουλος επισκέφτηκε τις περιοχές της ορεινής Ροδόπης και Ξάνθης, όπου στη συνέχεια η Ν.Δ. σάρωσε κυριολεκτικά».

Διαβάστε

*Vemund Aarbakke

«The Muslim Minority of Greek Thrace» (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, University of Bergen 2000).

Διεισδυτική εξιστόρηση της συγκρότησης και δράσης των ανεξάρτητων συνδυασμών που εξελίχθηκαν στο σημερινό DEB, βασισμένη σε επιτόπια έρευνα κι ενδελεχή διασταύρωση του ελληνόγλωσσου και μειονοτικού τοπικού τύπου.

* Ηλίας Νικολακόπουλος

«Η πορεία προς την αυτόνομη πολιτική συγκρότηση της μουσουλμανικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη» (σε Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού, «Μειονότητες στην Ελλάδα. Επιστημονικό συμπόσιο», Αθήνα 2004, σ.119-62).

Σκιαγράφηση της πολιτικής προϊστορίας της μειονότητας, από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια μέχρι την εμφάνιση των ανεξάρτητων συνδυασμών.

* Δημοσθένης Δώδος

«Εκλογική γεωγραφία των μειονοτήτων» (Αθήνα 1994, εκδ. Εξάντας).

Συγκριτική παρουσίαση της εκλογικής επίδοσης των μειονοτικών κομμάτων της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Αλβανίας κατά τα πρώτα χρόνια του βίου τους.

* Τάσος Κωστόπουλος

«Το Μακεδονικό της Θράκης. Κρατικοί σχεδιασμοί για τους Πομάκους (1956-2008)» (Αθήνα 2009, εκδ. Βιβλιόραμα). Η θνησιγενής εθνοτική «αφύπνιση» των Πομάκων και η διαπλοκή της με τους μηχανισμούς του ελληνικού βαθέος κράτους, όπως αποτυπώνονται στον δημόσιο λόγο και σε απόρρητα υπηρεσιακά ντοκουμέντα.

Συνδεθείτε

* Κόμμα Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας / Dostluk Esitlik Baris Partisi (<http://www.debpartisi.org/>).

Ο επίσημος ιστότοπος του ΚΙΕΦ/DEB. Με κείμενα σε τρεις γλώσσες (ελληνικά, τουρκικά, αγγλικά), αποτελεί την πιο αξιόπιστη πηγή για τις θέσεις και τον δημόσιο λόγο του κόμματος.

ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥ: Τάσος Κωστόπουλος, Αντα Ψαρρά, Δημήτρης Ψαρράς. ios@efsyn.gr